

Okruhy ke SZZ z psychologie

pro obor Speciální pedagogika - poradenství

1. Učení a jeho pojetí v pedagogické psychologii – definice učení, obecné zákony učení a typy učení (pojetí Kuliče, tradiční pojetí učení, senzomotorické učení, učení poznatkům, učení metodám řešení problémů)
2. Vztah učení a biologických, sociokulturních vlivů (situované, distribuované učení), smysluplné učení (meaningful learning) – charakteristiky a složky
3. Teorie učení z pohledu současného vzdělávání (behaviorální – Skinner, Thorndike; kognitivně psychologické – Bruner, Piaget, Bandura; humanisticky orientované koncepce -Rogers)
4. Sociální učení (Bandura), mechanismy socializace (sociální činnosti, imitace, identifikace, sugesce, sociální zpevnování)
5. Kognitivní procesy- vnímání, myšlení, paměť, pozornost- a jejich poruchy
6. Výkonové vlastnosti- vlohy, schopnosti, dovednosti, inteligence
7. Vztahově postojevé vlastnosti – postoje a charakter- možnosti jejich ovlivňování
8. Psychologické aspekty hodnocení učebního výkonu žáka – funkce hodnocení, objektivita a subjektivita hodnocení, zásady pedagogicko-psychologického hodnocení (Helus)
9. Sociální percepce, chyby při vnímání a hodnocení žáků (chyby v sociální percepci)
10. Motivace k učebnímu výkonu – Hrabal ml., Pavelková – základní typy potřeb, ovlivňování učební motivace, kauzální atribuce
11. Speciální pedagog – rizikové osobnostní rysy, postoje k žákům, styly řízení
12. Žák jako činitel pedagogického procesu – heterogenita žákovské populace: nadaní žáci (identifikace, rozvoj – obohacování, akcelerace - Hříbková),
13. Selhávající a neprospívající žáci (učitelské typizace – Kučera, výzkumy pražské skupiny školní etnografie, žákovská pojetí školního neúspěchu, škatulkování, práce s chybou – z věkového hlediska, procesuální práce s chybou), příčiny školního neúspěchu

14. Problematika sociálního zpevnování
15. Klima školy (ředitel - učitelé – diagnostika týmu (klima školy, OCDQ-RS, HSU)), rodiče – měření spokojenosti, měření klimatu – SWOT analýza, Dotazník školního prostředí apod.)
16. Třídní klima (psychosociální klima třídy) – spolutvůrci klimatu, typy klimatu, vztahy mezi žáky, pedagogy – možnosti mapování vztahů, vývoj školní třídy
17. Řízení sociálních skupin, struktura sociální skupiny a práce s ní (cíle, hodnoty, normy, sociální role, sociální pozice)
18. Interakce ve výchově – Piagetův a Kohlbergův model morálního vývoje
19. Komunikace z psychologického hlediska (Berne), bariéry v komunikaci

LITERATURA

- Atkinsonová, R.L. a kol. (2003). *Psychologie*. Praha: Portál.
- Bertrand, Y. (1998). *Soudobé teorie vzdělávání*. Portál: Praha.
- Čáp, J., Mareš, J. (2008). *Psychologie pro učitele – dotisk*. Praha: Portál.
- Čáp, J. (1993). *Psychologie výchovy a vyučování*. Praha: Univerzita Karlova.
- Čapek, R. (2010). *Třídní klima a školní klima*. Praha: Grada.
- Fontana, D. (1997). *Psychologie ve školní praxi*. Praha: Portál.
- Helus, Z. (2011). *Úvod do psychologie*. Praha: Grada.
- Holeček, V. (2014). *Psychologie v učitelské praxi*. Praha: Grada.
- Hříbková, L. (2010). *Mimořádně nadané děti ve škole a v rodině*. Ústí nad Labem: UJEP.
- Kosíková, V. (2011). *Psychologie ve vzdělávání a její psychodidaktické aspekty*. Praha: Grada.
- Mareš, J. (2013). *Pedagogická psychologie*. Praha: Portál.
- Pavelková, I. (2002). *Motivace žáka k učení*. Praha: Univerzita Karlova.
- Plhánková, A. (1999). *Přístupy ke studiu inteligence*. Olomouc: UPOL.
- Vágnerová, M. (2003). *Úvod do psychologie*. Praha: Karolinum.